

מעט כולו אסור מפני שכולו משוך לפיו, ואנאנט נמי כולו משוך לאותה גושתא, אבל הנצוק הוא מקלח דרך פיו מ"מ הקלות חוץ לכלי הוא הלכך אינו חבור למה שבכלי.

[אח"ח 1234567]

קנישקניז — כלי הוא שיש בו נקבים הרבה זה למעלה מזה או זה בצד זה ונותנים בו קנים ושותים בני אדם כל א' בקנה שלו והנה אם היה הכלי במקום גבוה ומוטה ע"י והיין יוצא מאיליו דרך הקנים יכול יש' [ראל] לשחות בקנה זה וגוי בקנה זה, כי הגוי אינו עושה כלום אלא שפותח פיו והיין יורד לתוכה, והרי הוא כקערה בעלמא, ואפי' למ"ד נ"ח, הכא לא קעביד ולא מידי ולא אס', אבל קידם פסק הגוי, היין הנשאר אסור כי בשעה שפותח ס' את פיו היין היורד חוזר לאחוריו שנותן לו על שפתיו ומחזירות אותו ומרבה הקלות לפיו של יש' [ראל] הנה כי נשתכשך היין בחזרתו ונאסר, וליבאי מגמגם עליו סא.

[דף עג, א] י"ג אסור ואוסר בכל טהו מיט ביין ויין במיטא בנ"ט

(ט) ג' דצ"ל: "והכא". (ס) = נצוק חבור. ראה בראשונים שכולם הקשו: כיון שהנצוק אסור היאך אפשר דקנישקניז מותר עיי"ש. (ס') ברור שצ"ל: "שסוגר". (סא) הרשב"א בחי' למסיכתין [עורנו בכח"י] אחרי שכי' הקושיא שכתבתי בהע' ס כי וז"ל: "וכתב הראב"ד ז"ל סירוש הענין בפירושו כאן ובסוף דבריו אמר ולבי מגמגם עליו לפי שהענין כמו זר נחשב ורחוק מן הדמיון במה כח התירו גדול, אבל מצאתי לו בתשובה סירוש מבואר וזה לשונו, חיי ראשי ירדתי למלאכת הקנישקין ועליתי ממנה ולא הכרתי בה התר שתייה בחבית למאי דלא אחי בברזא כי הקנישקין מוטה על צרו ויש בו קנים הרבה זה לצד זה או זה למעלה מזה שיכולים בני אדם הרבה לשחות ממנו בבת אחת וישראל פותח פיו ושותה וגוי פותח פיו ושותה, ואע"ג דנצוק בעלמא אסור כי האי גזנא שרי, דטעמא דכי אסרינן נצוק משום חבור הני מילי דאתי בההוא פתחא או בההוא ברזא, דאמרינן כל מאי דאתי בההוא פתחא בהדי האי קלות הוי חבור וכמאן דמערב ביה דמי, אבל קנישקין מאי דאתי בברזא דישראל לא אחי בברזא דגוי, דחמרא בההוא פתחא דקריב ליה בגויה נפיק לא שביק האי פתחא ואזיל לפתחא אחריתי, הילכך לאו חבורין גינהו, ודוקא היכא דקדים ישראל ופסק אבל אי קדים גוי ופסק אסור מאי טעמא בהדי דפסק וסכר לפומיה קא מפיש בברזא דישראל וקא משכשך ליה, ולא שנא כי הוי ברזא דגוי תחתון או עליון כי קדים גוי פסיק מיהא כוליה אסיר ע"כ". וראה גם בריטבי"א לסוגיין.

(א) כן הוא הסדר גם במשנה שבכח"י המאירי ע' בסוף ספר המאירי למסיכתין אבל לענין מדקאמרו בגמ' "ומדרישא במיא דאיסורא..." ג' שג"י זו אינה נכונה.

— יין במים נר' ב שאינו אסור בהנאה אלא א"כ נתערב בו כדי מזיגה שיהא היין מזוג מן המים כדרך שבני אדם שותים אותו, אלא ג אם נתערב בהן יין מעט קרוב אני לומר שאפי' בשתיה מותר מפני שנ"ל כי הוא נט"ל, מ"מ איני מסופק בכך כי הוא מותר בהנאה, וכך פי' [רשתי] בפ"ב ד.

מ"מ

מים ביין בנ"ט — פי' שטעם המים נכר בו מעט ה והוא משתבח מפני מזג המים, כי כשהוחזקו הרבה אין אדם יכול לשתותו שלא יזיקנו והמים מכשירין אותו לשתיה, וכיון שמכשיר הכשר היין הם אס' נתערב כדי שתרפה מעט מחזקתו נאסר על ידם, וכן הדין ה לכל נ"ט לשבח שבתורה כגון בשר נבלה בתבשיל של ירק הדבר ידוע שאם יפול לתוכו הרבה כי מרבה טעם לשבח ואם נפל בו מעט ממנו והשביח את טעמו מעט אע"פ שאין אותו תבשיל נאכל ע"י אותו שבח עד שיוסיפו עליו מטעמים אפי' נאסר התבשיל על ידו.

מ"מ

כי אתא רב דימי א"ר יוחנן / — פי' והוא מקטף קטופי ט שאין החבית חבור לבור, וגם אין באותו קטוף כדי שיהא בו נ"ט במים שיש בהם כשיעור היין שבבור, הלכך ראשון ראשון בטל, וכי אמ' יין ביין במשהו, ה"מ כגון שנפל ההתר לתוך האסור מעט מעט שאין כל נפילה ונפילה של התר כלי כדי שאם יפול המים של אסור יוכל לבטל את טעמן לגמרי שלא יהא טעם המים נכר ביין, כגון זה אפי' נפל עליו יין של התר כל היום ראשון ראשון בטל לגבי האסור, ואע"פ שהאסור חוזר למשהו לגבי התר, דכיון דבשעת נפילה יש באסור כדי שכנגדו במים יתן בו טעם אסור, מפני שנאסר בשעת נפילה, ומשנאסר ה"ל יין של אסור שהכל מין א' הוא, וכיון שנעשה יין אסור אע"פ שנפל עליו וחזר ונפל

(ב) דברי רבינו אלו עד סוף הדבור העתיקם הרשב"א בתורת הבית בית ה שער ה ריש דף קמט מלה במלה בדיוק כמש"כ כאן, ועי"ש שכי שרבינו חזר בו.
(ג) ט"ס וצ"ל: "אבל".
(ד) לעיל לט, א סד"ה ור' יוחנן, ומובאים דברי רבינו אלה בתורת הבית בית ה שער ה דף קנ.
(ה) וכמש"כ רבינו בדבור הקודם.
(ו) נ"י שצ"ל: "כשהוא חזק".
(ז) נ"י שמלה זו מיותרת היא.
(ח) כונת רבינו במ"ש "וכן הדין", אינה ברורה לי.
(ט) ו"ל הרמב"ן בחי' ד"ה המערה: "פי' הרי"א ו"ל דדוקא במקטף קטופי אבל אי לא"ה כיון דניצוק חבור כמי שכל החבית מעורבת כאן משעת קלוח ראשון דמי, וזה הסי' אינו נכון ליי, ועי' גם ברין ובמאירי ד"ה קצת.
(י) חסר: "כך".

עליו יין של היתר אסור, אבל אם יפול האסור לתוך ההיתר אע"פ שהוא מין במינו, כיון שאין באותה נפילה כדי שכנגדה במים יתן טעם, אפי' יפול לתוכה כל היום בענין הזה מותר, מפני שראשון ראשון בטל בשעת נפילה, ואפי' קטוף דחבית שהוא דבר חשוב, ואע"פ שבאחרונה יהיה בו אסור כדי נ"ט, אבל אם היה בנפילת אסור כדי נ"ט בהיתר כנגדו במים, ומים ביין ויין במים נמי אם יפול אסור לתוך התר מעט מעט שאין בו כדי נ"ט אפי' יפול לתוכו אסור כל היום מותר, שכבר נתבטל ראשון ראשון בשעת נפילה יא, ואם יפול היתר לתוך האיסור מעט מעט שאין בכל נפילה ונפילה כדי לבטל טעם האסור לגמרי בזה יש חלוק בין מין במינו לשאינו מינו, מין במינו אע"פ שנפל לתוכו היתר כל היום כולו אסור כמו שפי', אבל בשאינו מינו אם יחזור ונפל לתוכו עוד היתר עד כדי שלא יהא באסור כדי שלא יהא נ"ט בכל ההיתר מותר, ואעפ"כ שההיתר נאסר תחלה, והטעם לזה דאין מין בשאינו מינו אוסר בנ"ט אלא מפני הטעם שנותן בו וכיון שנתבטל טעם האסור מ"מ שוב אין כח בו לאסור, אבל מין במינו אינו נאסר מפני נ"ט שהרי אין טעמו נכר בו כלל אלא מפני מיעוטו נאסר והיין שנאסר חוזר להיות כמוהו מפני שהוא מינו ושוב אין לו היתר שהמועט נעשה רוב יא.

תנן יין יב במעשהו יב יין במים ומים ביין בנ"ט מאי לאו — כולה מתני' דנפל איסור לגו התירא, וכי היכי דמים במים ויין ביין אין בנפילת האסור בנ"ט דהא אוס' במעשהו קאמר, ה"נ מים ביין ויין במים אין בנפילת האסור כדי בנ"ט בהיתר, והנה כיון שלבסוף יהיה בו נ"ט אסור, ותיובתא לרב דימי בין במין במינו ובין לשאינו מינו, דאיהו אזיל בתר נפילה ומתני' אזיל בתר בסוף, לא כולה מתני' בנפילת היתרא לגו אסורא, וכיון דאין בה נ"ט מתחלה ועד סוף לית דין דאסורא, ולא תידוק מנה מה רישא מיא דאסורא סיפא מיא דהיתירא, אלא להכי מקשי' סיפא לרישא דכולה מתני' היתירא לגו אסורא.

כי אתא רב יצחק / ודוקא צרצור קטן דלא נפיש עמודיה — ואין

(יא) ראה דברי רבינו אלה ברמב"ן בחידושי דבור המתחיל והא ובתורת הבית בית ד שער ב דף קיו. (יב) נ' שחצר הקו האלכסוני

אותו הקטוף דבר חשוב יג, ואם אין בו כדי שיתן טעם כנגד המים של היתר, אבל קטוף דחבית אע"פ שאין בו נ"ט כיון שהוא דבר חשוב לא בטיל, הלכך אם האסור דבר חשוב הוא כגון קטוף דחבית בין שנפל היתירא לתוך האסור או אסור להיתר כיון יד שיש בו כדי נ"ט בין שאין בו, אסור, ואם אינו דבר חשוב ואין בו כדי נ"ט בשעת נפילה כגון קטוף של צרצור קטן נפל אסור לתוך היתירא מותר אפי' כל היום כולו דקמא קמא בטיל דבחר נפילה אזלי, נפל היתירא לגו אסורא אם האסור דבר חשוב אסור בכל ענין כדאמ', ואם אינו דבר חשוב ונפל עליו ההתר בשפע והאסור מועט שיש בעת נפילת ההיתר כדי לבטל טעם האסור מותר ואם לאו אסור, ואע"פ שלבסוף יהיה היתר הרבה עד שיבטל טעם האסור, וכי אמ' דמהני ביה דבר חשוב אעפ"כ שאין בו נ"ט ה"מ יין בין דאסורו במשהו, אבל יין במים דבנ"ט לא מהני ליה חשיבותיה, שאם אין בו כדי נ"ט בשעת נפילה בטל לגבי היתר, הלכך מתריץ ליה למתני' דנפל היתירא לגו אסורא כדרב דימי, וכל הנך מילי דאפישנא לברורי סוגין דשמעת' וטעמ' דאמוראי נגהו, אבל הלכתא קי"ל כסתם מתני' טו דתנן אם יש בו עכבת יין אסור, דמשמע עכבת יין כל שהו, ותניא טו נמי אגרדמי' גוי, ומפ' בתו' [ספתא] יו מפני שטפת יין אוסר, והתם אסור לגו היתירא הוא ואסור משהו ואפ"ה אוסר כל החבית אפי' בהנאה הלכך גבי יין ביין אוסר במשהו בין היתירא לגו אסורא בין אסורא לגבי היתירא, מי' יח גבי יין במים ומים ביין וכן לכל אסור הנמוח כגון חלב ודם שנמוחו בקדרה שגוף האסור בטל בתוכה וא"א להעלותו משם וכן כל כיוצא בהן, נ"ל דהלכתא כותיהו יט, שאם יפול האסור לתוך ההיתר מעט מעט שאין בו נ"ט בשעת נפילה אע"פ שנופל אסור כל היום כולו מותר דראשון ראשון בטל, וכיון שנתבטל הרי הוא התר גמור, ולא די לו שאין מצטרף עוד לאסור אלא אף להיתר מצטרף לבטל אסור הנופל בו אחר מכאן.

לסימן "וכו'". (יג) עמ"ש ע"ז הר"ן ד"ה ודוקא. (יד) ג' דצ"ל: "בין".
 טו) לעיל עב, א. טו) לעיל נח, א. (יו) דמסיכתין פ"ח ה"ב.
 יח) את דברי רבינו מכאן ועד "ור"ש מתיר" העתיקם הרמב"ן בחי' ד"ה והא בשם רבינו ומסיים: "אלו דברי הרב ז"ל" ואת הדברים הכתובים שם צריך אתה להשלימם לפמ"ש כאן וגם הרשב"א בתורת הבית בית ד שער ב דף קיז כ' את חוכן דברי רבינו אלה וגם הר"ן ברי"ה ולענין הלכה העתיק את דברי רבינו מלה במלה עד "כוין התרומה וכן כל כיוצא בזה". וראה גם ריטב"א. (יט) ר"ל ר' יוחנן ושאר אמוראי.

דתנן במ' ערלה כ הערלה מעלה את הכלאים / כיצד נפל / והכלאים, פי' שאותו ועוד אחרון מתבטל בסאה ערלה שנתבטלה שם בתחלה ונעשית חולין גמור, והוא שיש באותו סאה מאתים כאותו ועוד, ותנן נמי לעיל מנה התרומה מעלה / כיצד / והערלה מעלה, פי' כגון התרומה שנתבטלה שם תחלה יש בה ר' כאותו ועוד ערלה הנופל אחר מכאן, ובאותן ג' קבין ערלה שנתבטל שם תחלה יש בהן ק' כאותו ועוד תרומה שנפל שם אחר מכאן, הנה נתברר מאלו כי התרומה והערלה לאחר שנתבטלו נעשות היתר גמור אף לבטל אסור הבא עליהן לאחר מכאן, וכ"ש שאין מצט' עוד לאסור, ודוקא כגון ערלה וכלאי הכרם דמכי בטיל אסורייהו א"צ להעלותן משם כלל, וא"נ בתרומה לגבי ערלה להתיר התרומה לכהן דה"ל תרומה לגבי ערלה לכהן כחולין לגבי ערלה ליש' [ראל], אבל תרומה לגבי חולין לישראל כיון שצריך להעלותה משם וליתנה לכהן והיא מדמעת במקום אחר לפי חשבון תרומה שבו כדתנן בתרומה כא סאה תרומה שנפלה לק' סאין של חולין / דר"א וחכ"א אין מדמעת אלא לפי חשבון, כיון שעדין יש עליה תורת תרומה אע"פ שנתבטלה בק' עדין היא מצטרפת לחשבון התרומה שבה לאסור החולין בנפילת התרומה אחרת, דתנן בתרומות כב סאה תרומה שנפלה לק' ולא הספיק / ור"ש מתיר, דדוקא כפי חשבון התרומה שבה אבל טפי לא מצטרפא בהדי תרומה אחרת לאסור, וכן הדין לכל אסור אחרים שלא נמוחו כגון כזית חלב שנפל בשל ס' של התר ולא נמוח כי אם חציו, כיון שהאסור קים שאם יפול לקדרה אחרת יאסר כחלב גמור אם יפול עוד בקדרה אחרת וזית כג אחרת של חלב ונמוחו שניהם יצטרפו שניהם לאסור את הקדרה, ולא נחשוב את הראשו' כאלו נמוח כולו כבר קודם נפילת השני, שהרי מצאו בעיניה שעדיין ראוי לאסור במקום אחר מ"ה מצטרף עם האחרון כדין התרומה וכן כל כיוצא בהן, ותו גר' במ' חולין כד כשהם משערים א"ל בקדרה עצמה, פי' בחרסין, ואמ' לה במאי דבלע קדרה, כגון שנפל כזית חלב לתוך קדרה מלאה חם והנה יש באותה קדרה ס' כאותו זית, ואחר שעה נתמעט הרוטב ע"ג האור חמישיתו ונסתכל בעל הקדרה באותו זית ולא נמח ממנו כי אם עשיריתו אבל מ"מ נימוח כולו לבסוף, לא נחשב אותו כאלו נפל בשעת

(כ) פ"ב מ"ג. (כא) פ"ה מ"ה. (כב) פ"ה מ"ח. (כג) ברור שבמקום
אחרת וזית צ"ל : זו זית. (כד) צו, ב.

אסור הרוטב ויאסר שהרי אין בו ס' באסור באותה שעה, אלא הרי אנו רואין אותו בתחלת נפילתו בתוכה והרי היה בו ס' באסור ומותר, אלמא אזלי' בתר נפילה להיתירא, והיכא דנפיל היתירא לגו אסור בשאר אסורי אע"פ שנפל לתוכה מעט מעט כיון שלבסוף ירבה שם היתר עד שיבטל טעם האסור מותר, דתנן בתרומות סאה של תרומה שנפל לפחות מק' ונפלו שם חולין / , והא דאמ' במזיד אסור קנסא הוא, דאין מבטלין אסור לכתחלה, והכי קי"ל בכ"מ דאע"ג דאין מבטלין אסור לכתחלה אם נתבטל מאיליו מותר, אלמא אע"ג דבשעת נפילה אסור כי הדר נפל עליה היתר מצטרף בהדיה ומבטל ליה לאסור.

כי אתא רבין / — והא דרבין הלכתא היא דכל מין ומינו ושאינו מינו סלק את מינו כה, ולית ליה הא דרב דימי ורב יצחק, כי דבר ידוע הוא שהבור יש בו כמה קיתונות ויין של אסור הנופל בו מעט הוא דהא קיתון של מים מבטל את טעמו, וטעמ' דנפל שם קיתון של מים הא לאו הכי אוסר את כל הבור.

שנפל שם קיתון של נויס תחלה — קודם שנפל שם האסור, ואע"פ שאותן המים כבר נתבטלו טעמן ביין של היתר, כשיפול שם האסור יבטלוהו המים בטעמן.

מצא מין את מינו כו' — מלשון נער את הקדרה כו', כלומר ערבו את הכל ועשאו כמותו, והנה אין במים כדי לבטל כל טעם היין.

מאן דמתני' / — לא בעי והיינו דרבין, ומאן דמתני' כלו' [מר] כי רב שמואל בר' יהודה לפרושי מילתיה דרבין א"ר יוחנן אתא ובעי תחלה, ויש דוגמתו בתלמוד כי אמורא זה יאמר לא שאנו על דברי אמורא אחר.

[דף עג, ב] **אתמר** יין חזקיה אחר ור' יוחנן / לימא חזקיה / דתנן / — הנה כי ר"א ס"ל שאם נפל האסור לבסוף אע"פ שאינו עושה לבסוף אלא מקצת החמוץ גדול כח האחרון והרי הוא כאלו עשאו כלו.